

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

15 Kasım 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonunda uluslararası anlaşmaların görüşülme usulüne ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un (2/1188) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Gündemin 2'nci sırasında yer alan (2/1193) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 11'inci sırasına; gündemin 11'inci sırasında yer alan (2/1247) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 2'nci sırasına alınmasına ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve

Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1188)

2.- Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1247)

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1192)

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1189)

5.- Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtirasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1187)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191)

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194)

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1190)

9.- Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195)

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197)

11.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193)

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

2'nci Toplantı

15 Kasım 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 11.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Volkan Bozkır,

Komisyonunda uluslararası anlaşmaların görüşölme usulüne ve Komisyonun bugünkü gündemine;

Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un (2/1188) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç, Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin birer açıklama yaptılar.

Gündemin 2'nci sırasında yer alan (2/1193) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 11'inci sırasına; gündemin 11'inci sırasında yer alan (2/1247) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 2'nci sırasına alınması kabul edildi.

Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1188),

Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1247),

Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1192),

Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1189),

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1187),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1190),

Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.59'da toplantıya son verildi.

15 Kasım 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YILDIZ (Denizli)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılıının 2’nci toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır’ın, Komisyonunda uluslararası anlaşmaların görüşülme usulüne ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün 11 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. Malumunuz olduğu üzere, Dışışleri Komisyonumuzun yeni sistemi içindeki uluslararası anlaşmaları görüştüğü ilk toplantı olacak ve bu yeni sistem içerisinde de Sayın Meclis Başkanımız Binali Yıldırım İzmir Milletvekili olarak bunları Komisyonumuza sunuyor ve burada eskiden olduğu gibi görüşeceğiz, onaylarsak Genel Kurulda görüşülecek.

Uluslararası anlaşmaların özelliği, içerikle ilgili olarak bir değişiklik yapma imkânımız yok Komisyonunda. Bunu ya kabul ediyoruz ya kabul etmiyoruz. Anlaşmanın kendisi bir mütemmim cüz olarak ama bütün veçhelerini burada ilgili bakanlık ve kurum temsilcilerinin katılımıyla değerlendiriyoruz, sonunda da bir karara varıp oyluyoruz ve ona göre de Genel Kurula sevk ediyoruz veyahut reddediyoruz.

Bugün 11 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz. İlk sırada Nijer’le imzaladığımız Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokol yer alıyor.

2’nci sırada Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti’yle imzalanan Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşma’nın görüşülmesini planlıyoruz.

Gündemin 3’üncü sırasında Kırgız Cumhuriyeti’yle imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma var.

4’üncü sırada Özbekistan’la imzalanan Suçluların İadesi Anlaşması yer alıyor.

5’inci sırada Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye arasında imzalanan Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırası’nı görüşmeyi planlıyoruz .

6’ncı olarak Özbekistan’la imzalanan Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşması’nı görüşeceğiz.

7’nci olarak Mali’yle imzaladığımız Güvenlik İşbirliği Anlaşması’nı görüşmeyi planlıyoruz.

Müteakiben, Özbekistan’la imzaladığımız 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokol’ü görüşeceğiz.

Bilahare, Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması) yer alıyor.

10’uncu sırada Brezilya’yla imzaladığımız Hava Ulaştırma Anlaşması’nın görüşmelerini yapmayı planlıyoruz.

Son olarak da Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşma yer almaktadır.

Toplantımızın bundan sonraki bölümünü basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ettikten sonra devam edeceğiz.

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Gündemin 2'nci sırasında yer alan (2/1193) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 11'inci sırasına; gündemin 11'inci sırasında yer alan (2/1247) esas numaralı Kanun Teklifi'nin gündemin 2'nci sırasına alınmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Gündemimize geçmeden önce, gündemimizde yer alan tekliflerin görüşülme sırasında bir değişiklik yapılmasını öngören bir önerge vardır. Bu önergeyi okutup işleme almak istiyorum.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 2'nci sırasında yer alan (2/1193) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 11'inci sırasına, gündemin 11'inci sırasında yer alan (2/1247) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ninse gündemin 2'nci sırasına alınmasını arz ve teklif ederim.

Radiye Sezer Katırcıoğlu

Kocaeli

Gerekçe:

Önergeyle gündemin 11'inci sırasında yer alan anlaşmanın kabulünün aciliyet arz etmesi nedeniyle ön sıralara alınması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemi bu çerçevede, bu sırayla uygulayacağız.

Gündemin 1'inci maddesine geçiyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1188)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi. (2/1188) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2018 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcisine veriyorum.

Dışışleri Bakan Yardımcısı Sayın Yavuz Selim Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli komisyon üyeleri; öncelikle değerli Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

Dün akşam Plan ve Bütçe Komisyonumuzda Bakanlığımızın bütçesini kabul ettik. Ardından, bugün yine 11 anlaşmayla birlikte Meclisimizin gündeminde dış politikamızın bu kadar ağırlıklı gündem maddesi olarak yer teşkil etmesi bizim için memnuniyet verici ve Meclis çalışmalarımızı da destekleme bakımından çok önemsiyoruz bu anlaşmaları. Her bir anlaşmanın söz konusu ülkelerle ilişkilerimize önemli katkıları olacak. Nijer’le imzaladığımız sağlık alanındaki bu anlaşma da açıkçası Sahra Altı Afrika ülkelerinden biri olan bu ülkeyle ilişkilerimize çok önemli katkılar sağlayacak.

Bildiğiniz gibi, insani ve girişimci dış politikamızın öncelikli alanlarından birini Afrika Kıtası’yla ilişkilerimiz oluşturuyor. Bu noktada, Afrika’yla açılım politikasından ortaklık politikasına ilişkilerimizi yükselttik. Bu kapsamda, son on altı yılda Afrika’daki büyükelçilik sayımızı 41’e yükselttik. Her bir misyonumuz bu kıtaya ilişkilerimize çok önemli katkılar sağlıyor. Nijer de bunlardan biri.

Tarihî ve kültürel bağlarımızın bulunduğu dost ve kardeş ülke Nijer’le ilişkilerimizi çok önemsiyoruz. Hem ekonomik hem kültürel hem ticari anlamdaki ilişkilerimizin yanı sıra, terörle mücadelede de bu ülkeyle önemli bir iş birliğimiz mevcut. Bildiğiniz gibi FETÖ’yle mücadele dış politikamızın da önemli ve öncelikli gündemlerinden biri. Nijer de Afrika Kıtası’nda FETÖ’yle mücadelemizde destek veren ülkelerden biri. Kalkınma ve insani yardımlar alanında da Nijer’e önemli katkılarımız var. Bu bağlamda, 8 Ocak 2013 tarihinde Hükümetimiz ve Nijer Hükümeti arasında sağlık ve tıp alanlarında iş birliğine dair anlaşma Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde bu ülkeyi ziyareti sırasında imzalanmıştı. Daha sonra bu anlaşmayı destekleme anlamında TİKA’mız orada 44 yataklı Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesini inşa etti. Tabii, hastane inşa edildikten sonra bu hastanenin işletilmesine dair bir anlaşma ihdas edilmesi gereği ortaya çıktı ve 19 Nisan 2018 tarihinde de o zamanki Sağlık Bakanımız Sayın Ahmet Demircan ve muhatabı tarafından İstanbul’da bu anlaşma imzalandı. Bu protokolün onay süreci Nijer tarafında tamamlandı.

Tabii, protokolün bazı esasları var. Bu esasların başında üç yıl boyunca bu hastanenin ortak işletilmesi öngörülüyor. Üç yıl sonunda da hastanenin Nijer tarafına devrini öngörüyoruz. Tarafların hak ve sorumluluklarının yanı sıra hastane yönetimi, personel seçimi ve personelin sorumlulukları hususunu da bu protokol kapsıyor. Mali yükümlülüklerin üç yıl için eşit olarak üstlenilmesi esastır ve burada tarafların yıllık işletme katkısı 2 milyon 535 bin 900 dolar olarak tespit edildi. Buna ilave olarak Türk personelin giderleri de tarafımızca karşılanıyor. Yani üç yıl için toplamda yaklaşık 5,5 milyon dolar Türkiye bu hastaneye katkı yapacak ve üç yılın sonunda da bu anlaşmayı Nijer tarafına devredeceğiz.

Dostluk Hastanesinde 2 ameliyathane bulunuyor. Bunun yanı sıra 6 poliklinik, radyografi merkezi, doğumhane, normal hasta ve yenidoğan bebek için yoğun bakım üniteleri, morg, eczane ve konferans salonu bulunuyor ve dolayısıyla bu protokolle birlikte, Meclisimizde yasaladıktan sonra Türk-Nijer ilişkilerine çok somut ve önemli bir kazanım elde edilmiş olacak. İnşallah ilişkilerimiz açısından hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sağlık Bakanlığımız temsilcisine sözü vereceğim.

Sayın Arif Çetin, buyurun.

SAĞLIK BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ULUSLARARASI SAĞLIK POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANI ARİF ÇETİN – Sayın Başkanım,
değerli milletvekilleri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Hepinize hayırlı sabahlar diliyorum.

Bilindiği üzere, küresel sağlıkta tüm ülkelere belirli sorumluluklar düşüyor. Son dönemdeki yaşamakta olduğumuz siyasi ve teknolojik gelişmeler sadece ülkelerin kendi coğrafyalarındaki sağlıkla ilgili sorumluluklarından ziyade, diğer dünya ülkelerinde de bu konuda bir şeyler yapılmasını etkin kılıyor.

Bizim Dünya Sağlık Örgütü üzerinden yaptığımız araştırmalarda, 2015 yılında doğum yapan 100 bin annenin 553'ünün vefat ettiği, yine doğan bin çocuğun neredeyse 85'inin doğum sırasında hayatını kaybettiğini Dünya Sağlık Örgütü verilerinden takip edebiliyoruz.

Yine, Nijer'deki ilk 10 ölüm nedenlerine baktığımız zaman da doğum komplikasyonlarının 4'üncü sırada olduğu, diyarenin 3'üncü sırada, sıtmanın 2'nci sırada, alt solunum yolu enfeksiyonlarının da 1'inci sırada olduğunu görebiliyoruz. Bu konuda, Sayın Bakan Yardımcımızın da ifade ettiği gibi devletimiz böyle bir tasarruf gösterdi, TİKA'mız hastaneyi yaptı, biz de işletimle ilgili protokolü 2018 yılının Nisan ayında eski Sağlık Bakanımız Sayın Ahmet Demircan ve muhatabıyla beraber imzalandı. Komisyonumuzdan ve Meclisimizden geçtikten sonra da ülkemiz adına orada yapılacak faaliyetlere Sağlık Bakanlığı olarak katkı vermeye devam edeceğiz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Arif Bey.

Söz almak isteyen üyelerimiz varsa söz vereceğim.

Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkanım, Dışışleri Bakanlığımızın, Sağlık Bakanlığımızın değerli bürokratları; bu protokolle ilgili bizim bir muhalefet şerhimiz var, onu takdim edeceğiz ve belli konularda birkaç notu Komisyonumuza aktarmak istiyorum.

Birincisi, protokolün “Konu ve Amaç” başlıklı 1'inci maddesi uyarınca şöyle bir ifade var efendim: Türkiye'de uygulanan Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın uygun taraflarının Nijer'e aktarılması amacından bahsediliyor. Şimdi, Sağlıkta Dönüşüm Programı -yani bu konuda basında birçok kapsamlı bilgi de yer almaktadır- oldukça tartışmalı bir konu yani Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın başarısı oldukça tartışmalı bir konu ve bizim tarafımızdan da Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın başarısızlığıyla ilgili önemli yayınlar, çalışmalar yapıldı. O bakımdan, bu konuya muhalefet ettiğimizi belirtmek istiyorum.

Bir de bir soru yöneltmek istiyorum bürokratlarımıza. Siz de söylediniz, üç yıllık giderlerin toplamı 5 milyon 526 bin ABD doları. Tabii, Türkiye'de malum, ekonomik kriz nedeniyle kira sözleşmelerinin TL'ye döndürülmesi, dış ticarete millî paralarla ticaret yapılması gibi birtakım tartışmalar oluyor. Bunun dolar cinsinden ele alınıyor olması, metinde böyle geçiyor olması işin işleyişiyle ilgili bir zorunluluk mu yoksa başka türlü bir işleyiş mümkün mü, bunu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – “Başka bir türlü işleyiş” derken Vekilim yani anlaşma da döviz cinsinden o zaman yapılmış. Bunu tabii, yeniden müzakere edip yerel para cinsinden biz bunu teşvik ediyoruz son dönemde ilişkilerimizde ama Nijer'le böyle bir şey mümkün

mü, bunu değerlendiririz tabii ama tabii, uluslararası bir anlaşma hüviyetinden dolayı döviz cinsinden yapılmış o dönem anlaşma ve biz de bunu dolar cinsinden öngörmüşüz ama bunu Nijer tarafıyla tartışıp TL olarak ödeme imkânlarını da değerlendiririz.

BAŞKAN – Türkiye’deki uygulama da zaten yurt dışında ve yurt içinde olanları ayırıyor Sayın Emre biliyorsunuz. Belki o açıdan bakıldığında buraya da bir cevap teşkil edebilir.

Söz almak isteyen başka üyemiz yoksa...

Buyurun Tulay Hanım.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerim, değerli arkadaşlar; hepinize günaydın.

Anlaşmada üç yıl içinde toplam 5,5 milyon ABD doları gibi bir personel maaşı giderinden bahsedilmekte ve bu rakama göre kaç Türkiye vatandaşı personelinin hangi mali şartlara göre çalıştırılacağına dair detaya anlaşmada yer verilmemiştir. Benzer bir belirsizlik hâli, hastane masrafı olarak üç yılda 7,6 milyon ABD doları olarak tespit edilmesinde bulunmaktadır. Bu masrafların neye göre belirlendiğine dair herhangi bir detay bulunmamakta ve bu kadar yüksek bir bütçenin döner sermayeli bir hastane için oldukça fazla olduğu görüşünü güçlendirmektedir.

İlkesel olarak -parti grubumuz- sağlık standartları oldukça düşük olan ülkelerde Türkiye’nin ücretsiz sağlık hizmeti verebileceği projeleri hayata geçirmesini savunsak da projelerin boyutuyla mali açıdan tutarsız bir bütçenin içerdiği anlaşmaları kayırma, yolsuzluk ve birilerine haksız kazanç sağlama gibi soru işaretlerini akla getirmektedir. Bu sebeple, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’ne şerh düşüyoruz.

BAŞKAN – Söz almak ister misiniz Arif Bey?

Buyurun Yavuz Selim Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz kısa... Bu 5,5 milyon dolar sadece personel giderleri değil, hastanenin bütün maliyetleri. Bunun içinde ilaç da dâhil, tıbbi yardımlar da dâhil, tıbbi gereç ve cihazlar da dâhil yani sadece personel maaşının burada bu kapsam içerisinde yer alıyor olması noktasındaki ifadeniz doğru değil Değerli Vekilim.

Ayrıca tabii ki Türkiye’nin böyle bir ithamla karşı karşıya kalmasını da açıkçası kabul edemeyiz. Afrika ülkelerinin her biriyle, biz onların ihtiyacına binaen bu faaliyetleri minimum maliyetle yapıyoruz ki orada daha çok insanımız faydalansın, Türkiye de elindeki imkânları maksimum düzeyde oradaki halkların, oradaki vatandaşların, oradaki insanların hizmetine sunsun. Nijer’in talebi üzerine, Nijer’in ihtiyaçları üzerine bu hastane inşa edildi ve tamamen şeffaf bir süreçle, ülkemizin mevzuatına uygun şekilde yürütülen bir süreç üzerine bu hastaneyi başarıyla inşa ettik ve orada, Nijer’de çok ciddi sağlık sorunları var. Orada doğum sırasında ölüm oranlarının yüksekliği başta olmak üzere birçok sağlık problemi var ve bu hastane de açıkçası onların bu acil ihtiyaçlarını görme noktasında çok önemli bir işlev görecektir.

Ben bu hususları kayda geçirerek teknik izahatlar bakımından da Sağlık Bakanlığımıza sözü vereyim.

BAŞKAN – Buyurun Arif Bey.

SAĞLIK BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI SAĞLIK POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANI ARİF ÇETİN –Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri; bu tutar belirlenirken Türkiye’deki belirli hastanelerin konuyla ilgili ortalamalarından yararlanıldı fiyat tespiti yapılırken. Sayın Bakan Yardımcımızın da bahsettiği üzere, sadece personel maliyeti değil, aynı zamanda hastanenin işletilmesiyle ilgili, elektrik, su, ilaç, tıbbi malzeme, cihaz bakımları da dâhil olmak üzere birçok alanı kapsamaktadır bu konu. Hastanemiz içerik olarak özellikle kadın doğum ve çocuk branşlarında hizmet verecek. Israrla onun üzerine bir anlaşma yapıldı. Gerekçesi de daha önce de ifade ettiğim üzere, bu konuda Nijer’de anne bebek sağlığı ve anne bebek ölümleri noktasında büyük sıkıntıların olması, Gelişmişlik Endeksi’nde de dünyada son sırada yer almasıdır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır ’ın, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç’un (2/1188) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Dışışleri Komisyon Başkanı olarak bir şeye dikkat çekmek istiyorum. Dışışleri Komisyonunun alışıl gelmiş bir tarzı vardır ve konuşmalarda bütün üyelerimiz son derece dikkatli ifadeler kullanırlar. O açıdan Tulay Hanım, kullandığınız iki kelimeyi doğru bulmadığımı söylemek istiyorum. Burada tekrarlamayacağım. Henüz daha cevabını alamadığınız bir soruyla ilgili olarak buraya yakışmayan iki kelime kullandınız.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Hangisiydi Başkanım?

BAŞKAN – Tekrarlamak istemiyorum, siz biliyorsunuz onları. Sadece bunu genel bir şey olarak söylüyorum.

Buradaki amacımız bilgi almak, bunlarla ilgili değerlendirme yapmak. Her üyemiz, her parti temsilcimiz bununla ilgili uygun bulmadıkları bölümlere ilişkin meşruhat koyabilirler, Genel Kurulda bununla ilgili savunabilirler ama buradaki insicamı bozmamak bakımından çok istirham ediyorum, buranın geleneksel konuşma tarzına riayet etmemizde fayda olabilir çünkü aksi takdirde burayla ilgili olan yerleşmiş adap ve kanaat zarara uğrayabilir, onu söylemek istedim.

Çok teşekkür ediyorum.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – İzin verirseniz iki kelime edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç’un, Komisyon Başkanı Volkan Bozkır ’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Ben sadece bu Komisyonunda değil, her komisyonunda şüphesiz ki her şeyi açıkça ve rahat bir biçimde konuşabileceğimize inanıyorum yani siyasetin açıklığı bağlamında. Şüphesiz ki burada bizim hiçbirimizin kişisel olarak ötekinin yani bir şeyine söz söylemek gibi bir niyetimiz elbette yok ama bu konuyla ilgili şerhimizi düşerken... Zannedersen şöyle düşünmüyoruz değil mi biz bu Komisyonu: Okunacak, oylanacak ve bitecektir.

BAŞKAN – Ben sözünüzü kısıtlama anlamında söylemedim ama iki kelime kullandınız, o iki kelimeyi bence bir daha Dışışleri Komisyonu toplantısında kullanmayın, istirham ediyorum.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Peki, ben değerlendireyim bunu.

BAŞKAN – Konuşmanıza bakarsanız hangi kelimeleri kastettiğimi anlayacaksınız.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Değerlendireceğim Sayın Başkan, peki.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Ama açıkça tartışabileceğiz değil mi yani?

BAŞKAN – Gayet tabii, tartışacağız.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Ben bunu böyle algılamayayım yani?

BAŞKAN – Hayır hayır.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Peki, anladım ben sizi.

BAŞKAN – Yani bir insicam dâhilinde, birbirimize saygı duyarak, hiçbir şekilde birini töhmet altında bırakacak bir ifade kullanmadan burada bu şekilde bir geleneğimiz var, onu söylemek istedim.

Çok teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1188)(Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE NİJER CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA NİJER-TÜRKİYE DOSTLUK HASTANESİNİN AÇILMASI, ORTAK İŞLETİLMESİ VE DEVREDİLMESİ İLE İLGİLİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 19 Nisan 2018 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nijer-Türkiye Dostluk Hastanesinin Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devredilmesi ile İlgili Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) – Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1188) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcioğlu, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz olduğunu görüyorum. İmkân olursa, 16 Kasım Cuma günü saat 14.00'e kadar muhalefet şerhlerini iletebilirsiniz biz bunu Genel Kurula sunuşumuzda dâhil edeceğiz.

Sağlık Bakanlığımız temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Gündemin 2'nci maddesine geçiyoruz.

2.- Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1247)

BAŞKAN – Teklif, önergeyle 2'nci sıraya alınmıştı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi. (2/1247) esas numaralı Kanun Teklifi 9 Kasım 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Aynı tarihte de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Anlaşma Komisyonumuzda 26'ncı Yasama Döneminde 28 Mart 2018 tarihinde görüşülerek oy birliğiyle kabul edilmişti ancak dönemin sona ermesi itibarıyla Genel Kurulda görüşülemeyerek kadük kalmıştı. Uygulamaya ilişkin aciliyet arz etmesi hasebiyle anlaşma ivedilikle Komisyonumuz gündemine alınmıştır.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Bakan Yardımcısı Sayın Yavuz Selim Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, en az gelişmiş ülkeler için Birleşmiş Milletler Teknoloji Bankası, ülkemizin en az gelişmiş ülkelerinin kalkınma çabalarına destek amaçlı en önemli ve en görünür projelerinden birisi. 23 Aralık 2016 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurul kararıyla kurulması kararlaştırılmıştı bu teknoloji bankasının. Dolayısıyla ülkemizin özellikle Birleşmiş Milletler kurumu olan böylesine önemli bir projeye ev sahipliği yapması çok önemli.

Teknoloji Bankası en az gelişmiş ülkelerin önem verdikleri bilim, teknoloji ve inovasyon alanlarındaki kapasitelerini güçlendirmeyi ve teknoloji transferi gerçekleştirmelerini kolaylaştırmayı amaçlıyor. Esasen bu anlamda bir patent ve fikrî mülkiyet hakları bankası aynı zamanda. Teknoloji Bankası için TÜBİTAK'ımızın Gebze'deki MARTEK olarak bilinen Marmara Teknokent yerleşkesinde 500 metrekarelik bir ofis alanı tahsis ve tefriş edildi. Bankanın kullanıma hazır hâle getirilen tesislerinin açılışı da 4 Haziran 2018 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Vekili Amina Mohammed'in de katıldığı görkemli ve üst düzey bir törenle açıldı o zamanki Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Faruk Özlü'yle birlikte. Bankanın icra direktörü ve ilk aşamada görev yapacak 4 uluslararası personelin işe alma süreci de tamamlanmak üzere. Bu personelin aralık ayında göreve başlamasını öngörüyoruz.

Bankanın faaliyete geçmesiyle 2011 yılında İstanbul'da ev sahipliği yaptığımız En Az Gelişmiş Ülkeler Zirvesi'nde bizzat Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından bu konuda verilen taahhüt de yerine getirilmiş olacak. Ayrıca bankanın kuruluşu 2030 sürdürülebilir kalkınma gündemi hedeflerinden birinin yani 17.8 numaralı hedefin ilk defa gerçekleşmesi anlamına geliyor. Bu anlamda, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden birini ilk defa Türkiye gerçekleştirmiş oluyor. Bu açıdan da ülkemizin dünyadaki itibarı ve imajı açısından da son derece önemli bir proje oldu. Ülkemiz, finansmanı gönüllü katkılarla sağlanacak bankaya 2017'den başlamak üzere beş yıl için yılda 2 milyon olmak üzere toplam 10 milyon dolar mali katkı sağlamayı taahhüt etti. Ayrıca bankanın tüm cari giderleri de ülkemiz tarafında üstlenildi ve TÜBİTAK bu bankanın kuruluşu için yaklaşık 3 milyon TL harcadı ve bu ofisin kurulması da 22 Eylül 2017 tarihinde Dışışleri Bakanımız tarafından Birleşmiş Milletler Genel Kurulu sırasında imzalanarak ahdi temelde bu şekilde hayata geçmiş oldu. Az önce de ifade ettiğiniz gibi daha önce hem Sanayi ve Teknoloji Komisyonumuzda hem Dışışleri Komisyonumuzda görüşülmüştü ancak seçimlerden dolayı kadük kalmıştı. Seçimlerin hemen ardından aralık ayında da uluslararası personelin işe başlaması hasebiyle bu anlaşmanın bir an evvel yürürlüğe girmesinin önemine binaen bugün zatialinizin de destekleriyle gündeme alınmış oldu. Anlaşmanın bir an önce yürürlüğe girmesi ve bankanın süratle faaliyete geçmesi, 47 en az gelişmiş ülkenin ülkemizden bu konudaki yüksek beklentilerinin de karşılanması anlamına geliyor ve Türkiye'nin de bu çabalarını daha hızlandırması anlamına geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızdan Genel Müdür Dr. Mehmet Yurdal Şahin'e söz vermek istiyorum.

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonun çok kıymetli üyeleri; Sayın Bakan Yardımcımız konuyla ilgili detaylı bilgi verdi. İlave bir görüşümüz bulunmamaktadır. Soru olursa cevaplandırmaya çalışacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – TÜBİTAK'ın ilave edeceği bir şey varsa buyurunuz.

TÜBİTAK DAİRE BAŞKANI METE KARACA – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Genel Müdüürümün de belirttiği gibi Dışışleri Bakan Yardımcımız bütün gerekli detayları bildirdi. Yine değerli milletvekillerimizin soruları olursa cevaplamaktan memnuniyet duyarız.

BAŞKAN – Söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Sayın İsmail Özdemir, buyurun.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli Komisyon üyelerimiz, Dışışleri Bakan Yardımcımız da ifade buyurdular. Önümüzdeki genel gerekçe bölümünde de bir kısım var, burayı önce zatialilerinize arz edip... Birkaç sorum olacak. Bu Teknoloji Bankasına katkı olarak ülkemizin beş yıllık dönem için yaklaşık 2 milyon ABD doları taahhüt ettiği ifade ediliyor. Birincisi, bu miktar neye göre belirlenmiştir? İkincisi, aynı miktar sadece nakdi birtakım çabaları mı kapsıyor yahut diğer çabalar da bu işin içerisinde var mı?

Ve güzel bir şekilde ülkemizin yine aynı anlaşma kapsamında öncü bir rol üstlendiğini belirttiniz. Acaba bu yardımla beraber bir mukayese yapıldığında, yine ülkemizin durumu nedir, bunu öğrenmek isteriz sizlerden.

Sağ olun, teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Yavuz Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Vekilim, teşekkür ederim.

Yıllık 2 milyon, toplam 10 milyon dolar. Tabii, bunun içerisinde personel giderleri, tefrişi vesaire, bunun yanı sıra orada çalışacak uluslararası personelin katkıları da öngörüldü ve ülkemiz böyle bir miktarı uygun gördü. Bunu da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu sırasında taahhüt etti. Bu tabii bir al-ver süreci. Yani bu teknolojiyi biz ülkemizde kurarak aynı zamanda en az gelişmiş ülkelere teknoloji transferi yapacağız ama o etkileşim ülkemizin de bu anlamda, fikrî mülkiyet ve patent hakları anlamında merkezî konumuna çok önemli katkılar sağlayacak. Teknik anlamda bu 2 milyon doların neye göre belirlendiğini genel itibarıyla bu şekilde izah edebilirim. Teknik anlamda tabii TÜBİTAK veya Sanayi Bakanlığımızın farklı izahatları, somut izahatları olabilir ama bu Teknoloji Bankasının burada olmasının hem siyasi açıdan hem teknolojik açıdan hem de bilimsel açıdan ülkemize çok önemli katkıları olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Şahin, ilaven etmek istediğiniz bir husus var mı?

Buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz sadece bu konunun, böyle bir bankanın kurulmasının ülkemize sağlayacağı faydayı kısaca özetlemek istiyorum iki başlıkta.

Bunlardan bir tanesi, en az gelişmiş ülkelerle bilim, teknoloji ve yenilik alanında ikili iş birliklerinin tesis edilmesi ve ortak çağrılar planlaması amaçlanıyor.

Bir diğeri de yine en az gelişmiş ülkelere teknoloji transferi faaliyetlerinde ülkemizin geliştirdiği teknoloji ve uygulamalara da yer verilmesi ve bunların en az gelişmiş ülkelere transferinin sağlanmasına yönelik iş birlikleri ve projelerde yer alması hedefleniyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aydın Bey, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler, değerli bürokratlar; bilgisizliğime verin, ben bu bankanın nasıl çalışacağını anlayamadım çünkü metinleri de okuma fırsatı bulamadım. Biraz ayrıntı verebilir misiniz lütfen.

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcısı fikrî mülkiyet ve patent hakkında merkezî bir konuma geleceğimizi söyledi. Bunun nasıl tahakkuk edeceğini de merak ediyorum çünkü sonuçta banka Birleşmiş Milletlerin çerçevesinde olacak bir banka. Dolayısıyla bunda fikrî mülkiyet ve patent hakkının ulusal düzeye indirgenmesi zor gözüküyor ama benim esas itibarıyla merak ettiğim konu, bankanın tam ne şekilde işleyeceğiydi.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Büyükelçi, Değerli Milletvekilim; tabii, burada uluslararası bir direktör olacak ve 4 uluslararası personel olacak. Bunun yanı sıra TÜBİTAK'la birlikte bu merkez faaliyetlerini sürdürecektir. Tabii, sadece bir ofis olmayacak,

burada bilimsel faaliyetler gerçekleştirilecek ve geliştirilecek her türlü bilimsel faaliyetin merkezinde Türkiye yer alacak. Bu açıdan Türkiye'nin öncülük ettiği bir proje olması itibarıyla bu bilimsel faaliyetlerin Türkiye'nin fikri mülkiyet ve patent anlamında buradaki haklarını tescil etmiş olacak.

Ne tür bilimsel faaliyetler yapılacağı noktasında da tabii ofisin genel işleyişiyle birlikte önümüzdeki dönemde bunu hep birlikte göreceğiz. Bu tamamen Türkiye'nin inisiyatifıyla kurulmuş, Türkiye'nin taahhütleri çerçevesinde hayata geçirilmiş ve Birleşmiş Milletler tarafından da benimsenmiş, kabul edilmiş bir Birleşmiş Milletler eseri olmasının yanı sıra Türkiye'nin Birleşmiş Milletlere de katkısı olan bir projedir. O anlamda merkezinde her zaman Türkiye olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkür ederim verdiğiniz bilgiler için Sayın Bakan Yardımcısı ama bu benim tam olarak öğrenmek istediğim hususlar değildi. Ben burada nasıl, neyin üreteceğini, ne elde edileceğini, neyin finanse edileceğini, neyin yaratılacağını ve bunun hangi mekanizmalarla gerçekleştirileceğini... Yani bir tanımak istiyorum, bu önemli bir müessese çünkü Sayın Başkan. Bunun ne şekilde işleyeceğini yani sonuçta ne üreteceğini özetle öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Müsaade edersiniz TÜBİTAK temsilcimiz açıklama yapacak efendim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

TÜBİTAK DAİRE BAŞKANI METE KARACA – Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilim; teşekkür ederim verdiğiniz bilgiler için.

Tabii, adının banka olmasından mütevellit aslında biraz farklı bir algı yaratabiliyor. Burada öncelikle şundan bahsedeyim: Sayın Bakan Yardımcımın bahsettiği gibi Türkiye bu bankanın kurulumunda öncü olmuş bir ülke. İlk etapta sadece Türkiye'nin katkısı söz konusuysen şu an sırasıyla Norveç ve Hindistan da katkı taahhütlerini açıklamış bulunuyorlar. En az gelişmiş ülkelere yönelik teknolojik faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde bu ülkelerin kendi öz kaynakları maalesef yetersiz kalmaktadır. Bunların AR-GE, inovasyon ekosistemine, AR-GE yenilik ekosistemine, dünya ekosistemine kazandırılması için Teknoloji Bankası büyük bir fırsattır, büyük bir kaynaktır. Bu Teknoloji Bankasının ülkemizde yer alması da aslında bizim en az gelişmiş ülkelere yönelik iş birliği faaliyetlerimizde bize bir öncülük sağlayacaktır. Özellikle diplomasinin bilim, teknoloji ve yenilik alanından başlatılmasının bu en az gelişmiş ülkeler üzerindeki katkısının, etkisinin çok daha yüksek olacağını düşünmekteyiz.

Kısa vadedeki kazanımlarını sorarsanız, Sayın Genel Müdürümün de bahsettiği gibi bu en az gelişmiş ülkelerle ortak bilim, teknoloji ve yenilik faaliyetleri, yenilik çağrıları planlanacaktır. Devamında ise yine burada, ülkemizde geliştirilen teknolojilerin bu hedef ülkelere transferleri sağlanacaktır. Orta vadedeki kazanımlarının daha da fazla olacağını düşünmekteyiz.

Öte yandan, bu banka personelinin içinde tabii ki ülkemizden de personeller yer alacaktır ve bunların orada yer alması, özellikle karar alma ve faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, faaliyet planlarının yapılmasında ülkemiz çıkarlarını ön planda tutacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sezgin’in sorusunun devamında ben de şahsen bir şey öğrenmek istiyorum. Burada az gelişmiş ülkelerin bir talebine bu banka cevap verecek mi, yoksa “Biz bunu hazırladık, siz bunu uygulayın.” mı denecek yani sistem nasıl kuruluyor?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, biraz daha detaylandırmak gerekirse burada aslında en az gelişmiş ülkelerin öncelikle ihtiyaçları tespit edilecek fikri mülkiyet ve patent hakları anlamında ve teknolojik kapasite gelişimi anlamında. Daha sonra bu bankaya katkı sağlayacak... TÜBİTAK temsilcimiz ifade etti; Hindistan, Norveç ve her geçen gün farklı ülkeler de bu bankaya olan ilgilerini ifade ediyorlar. Bu bankaya sırf katkı sunmak isteyen ülkelerin kapasiteleri toplanıp bu kapasiteler en az gelişmiş ülkelere aktarılacak, böyle bir al-ver süreci yaşanacak açıkçası.

BAŞKAN – Asuman Hanım, buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Az gelişmiş ülkeler başvuracaklar, daha sonra değerlendirmeye alınacaklar, değil mi, o şekilde?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Tabii.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Mesela Nijer başvuracak “Benim şöyle bir teknolojiye ihtiyacım var. Bana bu konuda yardımcı olur musunuz proje anlamında?” Sanırım o şekilde başvurular yoluyla...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Tabii, tabii. Sadece başvuru da gerekmiyor ama başvuru üzerine de bu değerlendirmeler yapılıp söz konusu ülkeye aktarılacak tabii ki.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Destek olunacak.

BAŞKAN – Yani Birleşmiş Milletler mesela, bir ülkedeki eksikliği saptama imkânına sahip bir kuruluş. O da belki önerebilir değil mi? Yani “Şu ülkede şu eksiklik var. Bu eksikliği bu Teknoloji Bankası görev alsın.” diyebilir.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Kesinlikle.

BAŞKAN – Belki de o ülke “Bende şu eksiklik var.” diyebilir. Yani ben biraz böyle, bir havuz gibi...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Ortak havuzda.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Veya efendim, Sayın Başkanım, bunu Birleşmiş Milletler de belirleyebilir, bankanın kendisi de belirleyebilir. Bu ihtiyaçlar belirlendikten sonra da bu kapasite aktarımı en az gelişmiş ülkelere sağlanmış olacak. Esasen bu Türkiye’nin zaten yaptığı bir süreç ama Türkiye’nin çabalarına ve katkılarına Birleşmiş Milletler şemsiyesi kazandırılması anlamında da önemli.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, aslında bu çalışmanın temel felsefesinde uluslararası arenada az gelişmiş, dünyanın az gelişmiş bölgelerini teknoloji kapsama alanı içerisine alma çabası var. Aslında Google’ın veya birtakım böyle yüksek teknoloji firmalarının da bu yönde uzaya uydu göndererek bütün bir dünyayı, bütün bir yer küreyi teknoloji kapsama alanı içerisine alarak dünyanın gelişimine katkıda bulunma planlaması söz konusu. Bu farklı amaçları da güdüyor aslında. İşte, insanları teknoloji üzerinden yönetebilme, kontrol altına alabilme, yönlendirebilme gibi bir düşünce de söz konusu. Daha çok fakir toplumları, başta Afrika olmak üzere dünyanın çeşitli noktalarındaki az gelişmiş toplumları nasıl temiz suya erişebilir hâle getirebilmek istiyor isek teknolojiyi de onlara erişebilir hâle getirme çabasının bir ürünü, bir parçası gibi görüyorum açıkçası.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, vekilimize somut bir örnek olarak...

BAŞKAN – Tabii.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – ...hem daha evvelki soruları da desteklemesi açısından çok somut ve spesifik bir örnek var. Bankanın açılışı sırasında, örneğin Bill Gates'in sahibi olduğu "Global Good" firması var. Orada Bill Gates'in firması geldi "Biz bu bankaya katkı sunmak istiyoruz ve elimizdeki patentleri bu banka kapsamında değerlendirmek istiyoruz." dedi ve banka, TÜBİTAK ve bu firma arasında da bir mutabakat muhtırası imzalandı. Bu çok somut bir örnekti açıkçası. Bundan sonraki işleyişi göstermesi bakımından da örnek bir muhtıra oldu.

BAŞKAN – Buradaki çalışmaların ülkemize de katkısı olacağı izahtan varestedir herhâlde.

Mehmet Güzelmansur, buyurun.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkanım, Teknoloji Bankası kurulurken Türkiye'nin ilk beş yıl için yıllık 2 milyar dolar katkısı dâhil olmak üzere 30 milyar dolar katkı sağlaması öngörülüyordu. Teknoloji Bankası için şimdiye kadar hangi ülke ne kadar katkı sağladı?

Bir de ikinci bir sorum da -az önce Başkanım da dile getirdi- somut bir örnek olarak verebilir misiniz yani Türkiye'ye nasıl bir katkı sağlayacak? Az gelişmiş ülke; biz mi onlara katkı vereceğiz, onlar mı bize katkı verecekler, bunun ayrımını yapmanızı istiyorum.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Somut örnek itibarıyla Sayın Vekilim, az önce ifade ettiğim örnek çok somut bir örnekti. Dünya çapında bir teknoloji firması, Bill Gates'in sahibi olduğu bir firma kendi bunu talep etti; geldi "Ben bu bankaya katkı sunmak ve sahip olduğum patentleri bu bankanın hizmetine sunmak istiyorum." dedi ve bu banka kapsamında o patentler açıkçası bir teknoloji transferi sürecinin de içine dâhil edilmiş olacak. Bu da Türkiye'nin, az önce Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi bir kazanımı olacak. Sadece bu firma örneğinden hareketle dahi önemli bir kazanım elde etmiş olacağız.

Bunun yanı sıra, örneğin Hindistan bu bankaya "Ben 100 bin dolar katkıda bulunmak istiyorum." dedi ilk etapta. Yine Hindistan'la birlikte birkaç ülke de katkılarını sunmak istedi. Onlar sadece maddi katkı anlamına gelmiyor, maddi katkıyla birlikte bu ülkeler teknoloji kapasitelerini de bu bankanın hizmetine sunacak ve ülkemiz de hem sahip olduğu kapasiteyi dünyadaki muadilleri arasında test etmiş olacak hem de onlardan faydalanmış olacak.

BAŞKAN – Yani sadece para değil, o ülkelerin teknolojik birikiminin de aktarılacağı bir banka olacak.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Kesinlikle. Keza Norveç, örneğin 1 milyar dolar bağışta bulundu, bulunmak istediğini taahhüt etti. Norveç de teknoloji bakımından önemli bir ülke. Parasıyla birlikte, maddi katkısıyla birlikte teknolojik kapasitesini de aslında bu bankanın hizmetine sunmuş oluyor bu ülkeler.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, genel resimde yani uluslararası planda bu patent ve fikri mülkiyet hakları ne işe yarıyor? Şimdi, bu önemli bir soru bana kalırsa. Şöyle ki: Doğal olarak teknolojiye yatırım yapan, bilimsel faaliyetlere yatırım yapan ülkeler bundan bir geri dönüş bekliyorlar yani bu yatırımların karşılıksız

kalmasını beklemiyorlar ve bu bir yanıyla da aslında bütün bu patent süreçlerinin falan ticarileştirilmesini beraberinde getiriyor ve bu yanıyla da ülkeler arası gelişme farklılıklarını da kökleştiriyor, daha da pekiştiriyor yani ülkeler arası eşitsizliklerin aslında arka planındaki çok temel meselelerden birisi de bu patent ve fikrî mülkiyet hakları benzeri uygulamalar, kurumlar yoluyla eşitsizliklerin yeniden üretilmesi meselesi.

Şimdi, bu kapsamda, ben bu açıklamalardan tabii Türkiye'nin tutumunun iyi niyetli olduğunu anlıyorum, bununla ilgili bir itirazım yok. Bizim zaten bu anlaşmaya bir muhalefet şerhimiz de yok. Ancak yani herhâlde Türkiye'nin –Dışışleri Bakanlığı mensuplarımıza bunu belirtmek istiyorum-politikasının biraz daha sanki Batılıların bu fikrî mülkiyet ve patent meselesini uluslararası platformda ülkeler arası eşitsizliği daha da derinleştirecek şekilde kullanma yaklaşımlarını ve bu patent, fikrî mülkiyet uygulamalarının uluslararası ekonominin çevre ülkelerinde de kabul edilmesi, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasıyla ilgili uygulamalarını herhâlde daha dikkatli izlemek, değerlendirmek gibi bir sorumluluğumuz olduğunu Türkiye olarak düşünüyorum.

Teşekkürler.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Çok doğru bir noktaya değindiniz Sayın Vekilim. Batılı ülkeler bu konuda çok hassas dediğiniz gibi ve doğu batı arasındaki, kuzey güney arasındaki bu uçurumu kalıcı hâle getirmek için teknoloji bir araç olarak çoğu zaman kullanılıyor, buna şahidiz. Ama bu banka aslında bu gerçeğe bir meydan okuma çünkü bu bankanın kurulma süreci de Batılı ülkeleri çok memnun eden bir süreç olmadı. Yedi yıllık bir sürecin sonunda bu banka hayata geçti, ciddi mücadeleler verildi ve Türkiye'nin aslında en önemli kazanımlarından biri de bu yedi yıllık mücadele sonunda Birleşmiş Milletler şemsiyesini kazanıp Batılı ülkelere rağmen bu bankayı Türkiye'ye kazandırmak oldu. Yani sizin dediğiniz noktaya bir meydan okuma aslında.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben bankanın kuruluşunun uluslararası düzeyde, Birleşmiş Milletler çerçevesinde ve uluslararası teknoloji ilişkileri bağlamında yararlı bir girişim olduğu kanaatindeyim. Bunun mutlaka Türkiye'ye faydaları olacaktır ancak bankanın yine nasıl işleyeceğine -bir banka- nasıl finanse edileceğini, projelerin nasıl değerlendirileceğine dair temel ipuçlarını merak ediyorum esas itibarıyla. Yani bankaysa bir geliri olması lazım. Gelir sadece katkılarla, ülkelerin veyahut da sözünü ettiğiniz teknoloji kuruluşlarının böyle bağışlarıyla mı finansmanını tamamlayacak, yoksa başka unsurlar, başka mekanizmalar da devreye giriyor mu?

Ayrıca, bu bankaya Türkiye'nin tahsis edeceği bütçenin ne kadarı proje finansmanında kullanılacak, ne kadarı işletme ve -işte memurların- daha doğrusu cari giderlere harcanacak?

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Vekilim, Değerli Büyükelçim; bu projenin asıl finansman kaynağı gönüllü bağışlar olacak. Nasılı ki Türkiye beş yıl için 10 milyon dolar taahhüt etti, diğer ülkelerin de Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin riyasetinde... Onu da vurgulamak isterim, Sayın Genel Sekreterin bu noktada özel bir hassasiyeti de var. Bu bankanın önemine yönelik demeçleri, açıklamaları da oldu ve bu süreci de kuruluş aşamasında bizzat takip etti ve vekilini bu açılışa yönlendirdi. Onun riyasetinde bu süreç ilerliyor. Gönüllü katkılar dışında, açıkçası, bir geliri olmayacak. Bu gönüllü katkıların ne ölçüde seyredeceği de açıkçası bankanın faaliyetleriyle ilgili.

Az önce de vurguladığımız gibi, temel çalışma düzeni bu bankanın bir kapasite geliştirme sürecine katkı sağlaması üzerinden yürüyecek ve toplanan bağışların da yüzde 60'ı personel giderlerine, yüzde 40'ı da bu kapasite geliştirme sürecine aktarılacak. Temel itibarıyla, aslında AR-GE faaliyetlerinin önemli unsurlarından biri de takdir edersiniz ki yetişmiş personel. Personel giderlerinin yüzde 60 olması bu açıdan yanıltıcı olmasın. Bu alanda yetişmiş uzman personelin buraya kanalize edilmesi de aslında önemli bir husus. Yüzde 40'ı da vurguladığımız gibi kapasite geliştirme süreçlerine aktarılmış olacak.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, buyurun.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sorumun cevabını tam olarak alamadığım için tekrar ifade etmek isterim Dışışleri Bakan Yardımcımıza. Tabii, burada TÜBİTAK'ın çok değerli temsilcisi ilgili bazı bilgileri verdi; örneğin, bu bankaya Norveç ve Hindistan'ın da bazı katkılarının olacağı noktasında. Ancak şu anda, anladığımız kadarıyla, ülkemiz bu bankanın kuruluşuna öncülük ediyor. Öncülük etmekle beraber en büyük ve en ciddi finansmanı da ülkemiz yapıyor. Doğru mudur?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Doğru.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Diğer ülkeler toplamda ne kadarlık bir finansman desteği sağladı bu bankaya? Bunun bilgisi var mıdır?

BAŞKAN – Onu söylüyor, Norveç 1 milyon dolar, Hindistan 100 bin dolar.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Evet, Norveç 1 milyon dolar, Hindistan 100 bin dolar. Bangladeş'in, Sudan'ın, yine birkaç ülkenin bir taahhüdü oldu ama henüz miktar belirtmediler. Bu bir süreçtir tabii. Yani biz başlangıcı yaptık ve kuruluşuna öncülük ettik. Yani hiçbir bağış olmadığı takdirde de biz bunu, TÜBİTAK ve bütün teknolojik imkânlarımızı bu ülkelerin kapasitesine sunmaya da hazırız ama her hâl ve koşulda bu bir Birleşmiş Milletler projesi olarak Türkiye'nin öncülüğünde ilerlemeye devam edecektir. Zaten hâlihazırda da TÜBİTAK ve diğer bütün ilgili kurumlarımız bu tarz en az gelişmiş ülkelere -47 ülke bu şekilde kategorize ediliyor- zaten bütün imkânlarını aktarma süreçleri içerisinde, Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında, hiçbir ülke bağışta bulunmasa dahi biz bu bankayı sürdürülebilir kılacak kapasiteye ve imkâna sahibiz.

BAŞKAN – Tabii, bunu bir prestij projesi olarak, ülkemizin bayrağının dalgalandığı önemli bir proje olarak düşünmemiz lazım. Para harcaması, nereye harcanyor, bunlar zaten denetlenir, ilerideki çalışmalarına göre bakarız ama şu aşamada bence paradan ziyade böyle bir önemli kuruluşun Türkiye'de kuruluyor olması, Birleşmiş Milletler gibi bir kuruluşun bir dahının hizmet vermesi... Herhâlde ilk defa da böyle çok detaylı bir proje ortaya çıkıyor. Onun için bence iftihar edebileceğimiz bir projedir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ARASINDA EN AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİN TEKNOLOJİ BANKASI KURULMASINA YÖNELİK ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 22 Eylül 2017 tarihinde New York'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Arasında En Az Gelişmiş Ülkeler İçin Teknoloji Bankası Kurulmasına Yönelik Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 (1) – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1247) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Aziz Babuşçu, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 16 Kasım Cuma günü saat 14.00'e kadar muhalefet şerhlerini Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

3.- Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1192)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1192) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcisine veriyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bildiğiniz gibi, Kırgızistan'la çok köklü bir mirası, ortak bir geçmişi ve kültürel bağları paylaşıyoruz. Bu anlamda Kırgızistan bölgesi de Türkiye için önemli bir ülkedir. Bu öneme binaen son dönemde karşılıklı ziyaret trafiğimiz de çok sıklaştı. En son, biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanımız Türkiye Kırgızistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin 4'üncü Toplantısı, 3'ncü Dünya Göçebe Oyunları ve Türk Konseyi 6'ncı Zirvesi vesilesiyle 1 ve 3 Eylül tarihleri arasında bu ülkeyi ziyaret etti. Bu üç zirvede hem Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyimiz hem Dünya Göçebe Oyunları hem de Türk Konseyi Zirvesi, her biri birbirinden tarihî, birbirinden önemli kararlara vesile oldu, önemli bir milattı her biri. Bu açıdan Türk dünyasıyla genel ilişkilerimizde de önemli katkıları olacak bir sürece girildi ve Türkiye bu çerçevede... En son, yine, Kırgızistan Cumhurbaşkanı İstanbul Havalimanı'nın açılışına geldi, orada Sayın Cumhurbaşkanımızla tekrar görüştüler. Bu ziyaret trafiği çerçevesinde de Kırgızistan'ın demokratik gelişimine, istikrarına ve ekonomik kalkınmasına da desteklerimiz devam ediyor. Türkiye bütün imkân ve kabiliyetleriyle kardeş Kırgızistan'ın yanındadır.

Öte yandan, Kırgızistan'daki FETÖ iltisaklı okullar, şahıslar ve şirketlere yönelik gerekli adımların atılması yönündeki beklentilerimizi de sürekli vurguluyoruz. Bu beklentilerimizin bir an evvel yerine getirilmesi için mücadeleimizi sürdürüyoruz ve somut adımlar bekliyoruz. Türkiye ve Kırgızistan, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerinde müteahhitlikten tarıma, sağlıktan turizme kadar pek çok konuda iş birliği fırsatlarına sahip. Bu fırsatları da siyasi ilişkilerimizin gelişimi doğrultusunda önümüzdeki dönemde değerlendirmeyi ümit ediyoruz.

İkili ticaret hacmimiz geçtiğimiz yıl yaklaşık 500 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Bu, tabii, aramızdaki gerçek potansiyeli yansıtmaktan uzak bir rakam, daha fazla bir potansiyele sahibiz. Öte yandan, Kırgızistan'da pek çok küçük ve orta ölçekli girişimcimiz var, Türk girişimcisi var. Bu girişimcilerimizin kullandıkları sermaye ve iş adamlarımızın üçüncü ülkeler üzerinden Kırgızistan'a yaptıkları yatırımları birlikte dikkate aldığımızda bu ülkedeki yatırımlarımız 1 milyar doları aşılıyor. Bu ülkede çeşitli sektörlerde 300 civarında Türk sermayeli firmamız var ve bu 300 firmamız 5 binden fazla Kırgız vatandaşına da istihdam sağlıyor ve bunlar toplamda 67 önemli projeyi de üstlendiler.

Ayrıca Bişkek'te TİKA tarafından inşaatı tamamlanan ve ülkenin en modern devlet hastanesi olarak hizmet vermeye başlayan Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi de Türk halkından Kırgız halkına hediye edilen 10 milyon doların üzerinde bir yatırımı teşkil ediyor.

Bu söz konusu anlaşma bütün bu ekonomik ve siyasi ilişkilerin çerçevesinde aramızdaki gerçek potansiyeli değerlendirmek için çok önemli bir fırsat. Malumunuz, 1992 tarihli bir anlaşmamız var esasen ama bu anlaşma günün koşullarını yansıtmaktan biraz uzak. O yüzden yeni bir anlaşma ihdas ettik ve 9 Nisan 2018 tarihinde de bunu imzaladık. Şu an Kırgızistan'da da bu anlaşmanın onay süreci devam ediyor.

Esasen, Türkiye'nin bütün açılım politikalarının merkezinde ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkilerimizi geliştirmek yer alıyor. Bu çerçevede bizim 104 ülkeyle yatırımların karşılıklı teşviki anlaşmamız var. Bu anlaşmaların her biri de esasen Türkiye'nin kalkınmasına katkı sağlayan nitelikte. Bu anlaşmayla da inşallah Kırgızistan'la ilişkilerimizi gerçek düzeyine çıkarmak için çalışmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza söz vermek istiyorum.

Sayın Şahin, ilave edeceğimiz bir şey varsa buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI TEŞVİK UYGULAMA VE YABANCI SERMAYE GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET YURDAL ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonun çok kıymetli üyeleri; kısaca bir bilgi vermek istiyorum Sayın Bakan Yardımcımızın söylediklerine ilave olarak. Bu anlaşma, 1992 yılında imzalanan ve 1996 yılında yürürlüğe giren Kırgızistan'la aramızdaki Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nın yerini alacak ve 9 Nisan 2018 tarihinde imzalandı. Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması, yatırımcılara adil ve eşit muamele edilmesini, kamulaştırma durumunda yatırımcıya etkin bir şekilde tazminat ödenmesini, kâr ve diğer gelirlerin transferlerinin serbestçe yapılmasını ve ev sahibi devlet ile yatırımcı arasındaki bir uyumsuzluk durumunda yatırımcının uluslararası tahkime başvurma hakkını garanti altına almasını sağlıyor. Kırgızistan'la aramızdaki bu anlaşmanın da güncellenmesi, iki ülke arasındaki mevcut yatırım ilişkilerinin daha sağlam bir yasal çerçeveye oturtularak karşılıklı yatırımların artırılması amacını gütmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz almak isteyen üyelerimiz varsa söz vereceğim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KIRGIZ CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 9 Nisan 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1192) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 16 Kasım Cuma günü saat 14.00’e kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ederiz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyoruz katkılarından dolayı.

Gündemin 4’üncü maddesine geçiyorum.

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1189)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1189) esas numaralı Kanun Teklifi, 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 30 Ekim 2018 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü yine Dışışleri Bakanlığımız Sözcüsüne veriyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, değerli üyeler; bildiğiniz gibi Özbekistan’la Şevket Mirziyoyev’in 2016’da göreve gelmesinden itibaren yeni bir döneme girdik. İlişkilerimizin normalleşmesi ve geçmiş yılların da açığını kapatmak açısından son derece hızlı, süratli ve verimli bir sürece girdik. Gerek Cumhurbaşkanı Mirziyoyev’in geçtiğimiz yıl ekim ayında ülkemize gerçekleştirdiği gerekse Sayın Cumhurbaşkanımızın bu yıl 29 Nisan-1 Mayıs tarihleri arasında Özbekistan’a gerçekleştirdikleri ziyaret çerçevesinde ilişkilerimizde somut adımlar da attık, kurumsal mekanizmaları hayata geçirdik.

Cumhurbaşkanı Mirziyoyev’in ziyareti vesilesiyle Türkiye-Özbekistan ilişkilerini stratejik ortaklık düzeyine çıkardık ve aramızda yüksek düzeyde stratejik iş birliği konsey mekanizmasını ihdas ettik. Konseyin ilk toplantısı kapsamında yine Cumhurbaşkanı Mirziyoyev’i gelecek dönemde ülkemizde ağırlayacağız. Bu ziyaretin öncesinde de yine Dışışleri Bakanı Kamilov ülkemizi ziyaret edecek ve konsey toplantısı hazırlıklarını birlikte Sayın Bakanımızla birlikte ele alacaklar. Üst düzey ziyaretler kapsamında son olarak Meclis Başkanımız bildiğiniz gibi eylül ayında Özbekistan’a gitti. Yine, Taşkent, Semerkant ve Buhara’yı kapsayan bir ziyaretti. O ziyaret sonrasında da parlamenterlerimiz arasındaki ilişkilerimizin canlanması noktasında da bu ziyaretin önemli sonuçları oldu, önemli bir motivasyon kattı ilişkilerimize.

Bu sürecin bir parçası olarak Özbekistan’ın Türk Konseyine üyeliğini de önemsiyoruz. Bu anlamda, Kırgızistan’daki Türk Konseyi zirvesine Özbekistan Devlet Başkanının katılımı çok önemli bir milat oldu ve Türk Konseyine üyeliğiyle birlikte de Özbekistan’la çok taraflı ilişkilerimizi de geliştirmeyi hedefliyoruz.

Ticari ilişkilerimiz bu süreçte gelişmeye devam ediyor ve bu kapsamda geçtiğimiz yıl 1,5 milyar dolara ulaştı ama bunun, önümüzdeki dönemde bütün bu mekanizmalar ve süreçlerle birlikte katlanacağı beklentisi içindeyiz.

Bugün görüşmekte olduğumuz Suçluların İadesi Andlaşması ise Türkiye ve Özbekistan arasındaki iş birliğinin adli yardımlaşma alanına tekabül eden somut sonuçlarından biri. Mevcut durumda, ülkelerimiz arasında hukuki, ticari ve cezai konularda adli yardımlaşma sözleşmesi mevcut. Ama bu anlaşma kapsamında ayrı olarak suçluların iadesi alanında da böylece ahdî bir temele kavuşuyoruz. İki ülkenin egemenlik ve eşitlik ilkeleriyle karşılıklı çıkarlara saygı çerçevesinde hazırlanan bu anlaşmada hususilik kuralı, hızlandırılmış iade, kişinin ve eşyanın teslimi gibi, suçluların iadesine ilişkin temel ilkeler de ilk defa yer alıyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığımız temsilcisi Sayın Hatice Seval Arslan, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HATİCE SEVAL ARSLAN – Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar; herkesi öncelikle sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan Yardımcımızın takdimine aynen katılıyoruz. İlaveten ekleyebileceğim daha evvel iki ülke arasında hukuki, ticari ve aynı zamanda yine cezai kurumları düzenleyen ikili bir anlaşma mevcuttu, 94 tarihinde imzalandı, ülkemiz yönünden 97 tarihinde de yürürlüğe girmişti. Anılan sözleşmede 16 maddede düzenlenen suçlu iadesi kısmı tekrar güncellenerek ayrı bir sözleşmeyle 23 maddede tekrar düzenlendi ve güncellendi. Malumunuz olduğu üzere 23 Nisan 2016 tarihinde Cezaî konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu’muz yürürlüğe girmişti. Dolayısıyla ülkemiz açısından da kanunumuz çerçevesinde tekrar bir güncelleme yapımı imkânı oldu ve yeni sözleşmemizle daha evvelden sözleşmede olmayan hususilik kuralı, kişi ve eşyanın teslimi ve hızlandırılmış iade prosedürü de yine güncellenmiş oldu.

Bu vesileyle yine herkese sevgi ve saygılarımı sunuyorum ve tasarının da ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz, Sayın Atilla Ödünç, buyurun.

ATILLA ÖDÜNÇ (Bursa) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşması'yla ilgili kanun teklifindeki olumlu kanaatimi belirtmek için söz almış bulunmaktayım. Burada yapılan anlaşmayla, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve milletin bağımsız bütünlüğüne, bölünmez bütünlüğüne ve bekasına karşı terör örgütleri tarafından yapılacak çalışmaların önlenmesi, suçluların burada yakalanması, iade edilmesi ve ülkemizde yargılanması açısından olumlu bir anlaşma olacağını belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben bir soru sormak istiyorum: Elimizde acaba tutuklu sayıları ya da iadesi istenen kişi sayılarıyla ilgili bilgi var mı Özbekistan ve Türkiye arasında?

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HATİCE SEVAL ARSLAN – Verebilirim şu anda. Buraya gelmeden önce son on yıllık istatistiklere baktık, 2008 ve 2018 arasında suçlu iadesi kapsamında, ülkemizin Özbekistan'dan bu zamana kadar adi suç kapsamında yani terör suçları kapsamında 4 iade talebi oldu ve 3'ünü yerine getirdiler. 1 tanesi ise şahsın Özbekistan'ı terk etmesi dolayısıyla zaten hitam oldu. Şu anda ülkemizin 1 adet de terör suçlusunu olarak iade evrakı iletildi, onun cevabını beklemekteyiz. Özbekistan'ın da aynı şekilde ülkemizden adi suç kapsamında 11 iade talepleri oldu. Bunlardan kısacası, 5 tanesi hâlen derdest, 2 talebi kabul edildi, 2 talep de vazgeçme ya da sonuçsuz kalma nedenleriyle hitam oldu. Özbekistan'ın da ülkemizden terör alanında 5 tane iade talepleri var. Bunlardan 2 tanesi reddedildi çünkü 1 tanesi Türk vatandaşı olduğu için ve mevzuatımıza göre Türk vatandaşlarını iade edemeyeceğimiz içindi. Diğeriyse suçluların iadesi müessesinin bir temel kuralı, karşılıklı cezalandırılabilir suç olması gerekiyor, idari bir yaptırım gerektiği için ret olundu. Yine, hâlihazırda ülkemizde tutuklu ve hükümlü 101 Özbek vatandaşı bulunmakta. 2 hükümlü vatandaşımız da Özbekistan'da bulunmaktalar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Oruç, buyurun.

TULAY HATİMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; her iki ülke arasında suçlunun iadesi reddini doğuracak siyasi suç tanımının hâlihazırda son derece daraltılmış bir anlamı olduğu kanaatindeyiz ve aynı zamanda yoruma da açık. Bu nedenle, her iki ülkenin de yargı makamlarının bağımsızlığı ve güçler ayrılığı ilkesine ters düşen pratikleri göz önüne alındığında her iki ülkede suç olarak kabul edilen legal ve meşru muhalif siyasi faaliyetlerin iade kapsamına alınması riskini artırmaktadır.

Ben biraz güncel de bağlamak istiyorum, takdir edersiniz ki Türkiye'de OHAL uygulamaları cereyan ettiği günden bugüne kadar, bugün Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesinde açıkça ifade edilmiş olan düşünce ve ifade özgürlüğünü kullanan birçok vatandaşımızın cezalarla karşılaştığını görüyoruz. Hâl böyleyken ve Türkiye'de -şu anda elimde hâlihazırda istatistiki veri yok yanımda ama- yargıya da özellikle bu son süreçte gerçekten çok ciddi bir güven yitimi yaşandığı bir

dönemden geçtiğimizizin altını çizmek isterim. Bu sebeple, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne şerh düşünüyorum.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığı Temsilcisi Sayın Arslan, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HATİCE SEVAL ARSLAN – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Vekilimize açıklama yapmaya çalışayım elimden geldiğince. Siyasi suç sebebiyle iade edilmezlik kuralı bütün Avrupa Konseyinin de yine çerçevesi nezdinde imzalanmış, suçluların iadesine dair Avrupa Sözleşmesi'nde de yer alan ve hemen hemen bütün dünyada kabul edilmiş bir kuraldır. Bu yine ülkemizin taraf olduğu Avrupa Konseyinin Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bunun 2 tane istisnası vardır, bütün uluslararası taraf olduğumuz çok taraflı sözleşmelerde de yine standart geçer: Bir tanesi devlet başkanları ve ailesine karşı yapılan hayati, kasti suikast, öldürme ya da öldürme teşebbüsleri ki burada da korunan, devletlerin egemenlik ilkeleri dikkate alınarak korunmaktadır değer olarak. İkinci istisnası da yine, ülkelerin taraf oldukları çok taraflı sözleşmelerde ya da ikili anlaşmalarda ayırık hükümler varsa ki örneğin Birleşmiş Milletlerin terörle mücadele kapsamında taraf olduğumuz pek çok anlaşması var, orada sayılan terör suçlarının siyasi suç olmayacağı, sayılamayacağı sayılmıştır. Bizim de taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar çerçevesinde tamamen uyumlu bir maddedir.

Umarım bu şekilde açıklayabilmişimdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İyi bir gayretti, teşekkür ederiz.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA
SUÇLULARIN İADESİ ANDLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Andlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1189) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhlerinin 16 Kasım Cuma günü saat 14.00'e kadar Komisyonumuza iletilmesini istirham ediyorum.

Adalet Bakanlığı Temsilcimize de teşekkür ediyorum.

Gündemin 5'inci maddesine geçiyoruz.

5.- Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtirasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1187)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtirasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1187) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur 30 Ekim 2018 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığı Temsilcisi Sayın Kıran'a veriyorum.

Buyurun.

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Üçlü bir mekanizmayı teşkil etmesi bakımından bu anlaşma gerçekten çok anlamlı. Esasen, Türkiye bu üçlü ve dördü mekanizmalara önem veren bir ülke. Bu üçlü mekanizmanın iki ayağının birini Azerbaycan'ın, "İki devlet, bir millet" anlayışını sahiplendiğimiz Azerbaycan'ın, diğerini de bölgedeki stratejik ortağımız ve önemli bir komşumuz olan Gürcistan'ın paylaşması çok önemli. Esasen, Türkiye-Gürcistan-Azerbaycan Dışışleri Bakanları üçlü toplantısını en son 29 Ekimde İstanbul'da gerçekleştirdik. Yine, üçlü mekanizmaların bir diğer ayağı olan Türkiye-Azerbaycan-İran üçlü Dışışleri Bakanları toplantısını da 30 Ekimde gerçekleştirdik. Yine, Türkiye-Gürcistan-Azerbaycan-İran dördü mekanizmamız da var. Bu mekanizma da Türkiye'nin öncülüğünde ihdas edildi. Bu üçlü, bölgede önemli projelere ev sahipliği yapıyor. Bakü-Tiflis-Kars demir yolu, TANAP, Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru Hattı Projesi, Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hattı; bütün bunlar esasen bu üç ülkenin bölgeyi bir ekonomik refah havzasına dönüştürme noktasındaki ortak gayretlerinin de sonucu ve dünyanın da geçiş noktaları arasında bir bağlantı noktası olması dolayısıyla bu üç ülkenin aralarında ciddi kurumsal ve siyasi bir dayanışma mevcut. Bu dayanışmanın savunma iş birliği alanına da yansımaları önemsiyoruz. Dolayısıyla bu üç ülkenin sık sık birbiriyle üst düzey temasları ve hukuki anlaşmaları da ahdî temele dayanan anlaşmaları da kurumsallaştırılmasına vesile oluyor.

Bugün Komisyonunda ele aldığımız bu mutabakat muhtirası da 31 Ekimde Giresun'da imzalandı, üç ülkenin Savunma Bakanlarıyla. Bu anlaşmanın, mutabakat muhtirasının depoziter ülkesi Gürcistan'dır. Ama her ülkeye de önemli kazanımlar getirecek. Azerbaycan ve Gürcistan'daki onay işlemleri tamamlandı. Bu mutabakat muhtirasıyla üç ülke arasında savunma alanında üçlü iş birliğinin esas ve ilkelerinin belirlenerek iş birliğinin daha ileri seviyeye taşınmasını amaçlıyoruz. Bu kapsamda, savunma sanayisi iş birliği ile savunma araştırma, geliştirme ve teknoloji alanında iş birliği yapılması, ortak tatbikatlar icra edilmesi ve ortak tatbikatlara katılması, savunma alanında siber güvenlik ile

elektronik harp alanında iş birliği yapılması, sivil-askerî iş birliği ile bu kapsamda bilgi ve tecrübe mübadelesi, silahların kontrolü ile tedarik ve lojistik alanında iş birliği yapılması, askerî ve sivil personelin eğitim ve öğretimi öngörülüyor. İnşallah, Azerbaycan ve Gürcistan'ın ardından bizim de hızla bu anlaşmayı onaylamamızla bütün bu ortak proje ve yatırımlara yeni bir alanda da önemli bir mekanizma ihdas etmiş olacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Millî Savunma Bakanlığımızdan Genel Müdür Tuğgeneral İhsan Bülbül, ilave edeceğiniz bir husus varsa buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIğI HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ TUĞGENERAL İHSAN BÜLBÜL – Sayın Başkanım, değerli üyeler; saygılar sunuyorum.

Zamanınızı fazla almamak için tekrardan kaçınayım. İkili ilişkiler yanında bu üç ülkenin de müştereken yürütmüş oldukları faaliyetlerin hukuki dayanağını oluşturacak bu mutabakat muhtırasının evveliyatı 2014 yılında başlıyor, bu altıncı toplantı. Ağustos 2014, Nisan 2015, Aralık 2015, Mayıs 2016, Mayıs 2017 ve nihayetinde Gürcistan'da yapılan toplantı akabinde Millî Savunma Bakanlarının katılmış olduğu toplantılar sonucunda bu mutabakat muhtırası tamamlanmış oldu. Her iki ülkeyle karşılıklı, ikili savunma ve askerî eğitim iş birliği anlaşmalarımız var. Bu çerçevede her iki ülkenin de askerî personeli Türkiye'de askerî okullarda eğitim almakta, ortak tatbikatlar yapılmakta. Hem fiilen katılmaktalar, bazen de gözlemci sıfatıyla katılmaktalar. Nihayet bu muhtıra da onaylandıktan sonra Mecliste süreç tamamlanmış olacak. Sürecin tamamlanmasını müteakip de her üç ülkenin ortak tatbikat planlaması var. Ayrıca savunma sanayisi alanında da her iki ülkeyle de bizim ülkenin müşterek yürüttüğu projeler var.

Bu kadar katkım, arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Başkanım, ben bir soru sormak istiyorum: Şimdi, efendim, metinde iş birliği alanları için NATO standartları ve kılavuzlarıyla uyumlu askerî kuvvetler ve savunma sistemlerinin oluşturulması yer alıyor. Bu hususun Bakanlığımız tarafından, özellikle Türkiye-Rusya ilişkileri, Türkiye-NATO ilişkileri ve Türkiye ile NATO üyesi ülkeler ilişkileri bakımından nasıl değerlendirildiğini sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kıran.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Türkiye'nin NATO ve Rusya ile ilişkileri son dönemde farklı konularda da –bildiğiniz gibi- tartışma konusu ama bizim her zaman vurguladığımız bir husus var: Türkiye'nin ne NATO'yla ilişkisi Rusya'yla ilişkilerine engel ne de Rusya'yla ilişkisi NATO'yla güçlü ilişkilerine ve NATO'nun kurucu bir ülkesi olarak en önemli ülkelerin başında gelmesine engel teşkil ediyor. Biz bunları birbirinin tamamlayıcısı olarak görüyoruz. Çelişki gibi görülen hususlar bizim için açıkçası birbirinin mütemmim cüzüdü, tamamlayıcısıdır. Biz ilişkilere bu açıdan bakıyoruz.

BAŞKAN – Zaten Dışışleri Komisyonlarımız bakımından da Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan iş birliği uzun yıllardır devam ediyor, en son toplantıyı Ankara'da yapmıştık. İnşallah bu sene onu da devam ettireceğiz.

Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ, GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ VE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA ALANINDA İŞBİRLİĞİ
MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 31 Mart 2018 tarihinde Giresun’da imzalanan “Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Gürcistan Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırası”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1187) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Aziz Babuşçu, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç’ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 16 Kasım Cuma günü saat 14.00’e kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Millî Savunma Bakanlığımıza teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

Gündemin 6’ncı maddesine geçiyoruz.

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1191) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANİ YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Özbekistan’la ilişkilerimize az önceki anlaşma bağlamında değindim, o yüzden tekrarlamakta fayda görmüyorum. Bu anlaşma 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent’te imzalandı. İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu ve Özbekistan Ulusal Muhafızlar Komutanı Tashmatov tarafından imzalandı. Esasen anlaşmanın özü çok net: Özbekistan kendi iç tehditleriyle mücadele etmek için Türkiye’yle normalleşen ve gelişen, hızla gelişen ilişkiler bağlamında kendi bünyesinde bir jandarma teşkilatı kurmak istiyor ve bu anlamda da Türkiye Jandarma teşkilatımızı kendisine örnek alıp imkân ve kapasitelerinden faydalanmak istiyor. Anlaşmanın özü, Jandarma teşkilatımızın, Özbekistan Muhafızlar Komutanlığını bu anlamda eğitmesi ve kapasitesini Özbekistan’a aktararak Özbekistan’da da ülkemizdeki Jandarma teşkilatı benzeri bir teşkilatlanma ihdas edilmesi.

Anlaşmanın özü bu şekilde, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İçişleri Bakanlığımıza söz vermek istiyorum.

Buyurunuz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLLER İDARESİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÇELİK – Sayın Başkanım, aynı şekilde, yeni kurulan Özbekistan Ulusal Muhafızlarının teşkilatlanması, Sayın Cumhurbaşkanlarının Türkiye ziyaretinde gündeme gelmesiyle başlayan bir süreç. Biz bu anlaşma kapsamında her türlü eğitim, öğretim ve yapılandırma desteğini Özbekistan Ulusal Muhafızlarına sağlayacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK ALANINDA EĞİTİM VE ÖĞRETİME İLİŞKİN İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1191) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in özel sözcüleri olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 16 Kasım Cuma günü saat 14.00'e kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 7'nci maddesine geçiyorum.

7.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194)

BAŞKAN – Gündemin 7'nci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi Var.

(2/1194) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 30 Ekim 2018 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mali de yine Sahra Altı Afrika'da Nijer'le birlikte ilişkilerimizi geliştirmeyi önemsedğimiz bir ülke. Üst düzey temaslarla bu iş birliğimiz daha da pekişiyor. 2015 yılında Mali Cumhurbaşkanının ziyaretinden sonra Sayın Cumhurbaşkanımız da Mart 2018'de bu ülkeyi ziyaret etti. İlişkilerimizin ahdı temelleri güvenlik, savunma, sağlık, ekonomi, kültür ve eğitim gibi birçok alanda imzalanan anlaşmalarla sağlanmıştır. Parlamenter düzeyde de yakın ilişkiler mevcut. En son Mali Parlamentosu Türkiye Dostluk Grubu nisan ayında ülkemizi ve Parlamentomuzu ziyaret etmişti. Mali Ulusal Meclis Genel Kurul Salonu da bildiğiniz gibi TİKA tarafından tefriş edilmiş, tadil edilmiş ve 2017 Nisan ayında da açılışı gerçekleştirilmişti. Bu yıl içinde Mecliste elektronik aksamla ilgili olarak kapasite güçlendirilmesi de sağlandı. Dolayısıyla, parlamentolar arasında da önemli ve güçlü bir kurumsal ilişki mevcut.

Mali, yine FETÖ'yle mücadelemizde aktif desteğini veren ülkelerden biri. Maarif Vakfımızın 2017 yılında devraldığı FETÖ iltisaklı okullarda yaklaşık 3.200 öğrenciyi son derece kaliteli ve uluslararası ölçekte eğitim veriliyor. 2015 yılından bu yana ikili ticaret hacmimiz artarak 2017'de 80 milyon dolara ulaştı. El Kaide terör örgütünün uzantılarının ve diğer terör örgütlerinin Mali'nin özellikle kuzey ve doğusunda terör eylemlerini sıklıkla görüyoruz. Bu bakımdan, ülkenin güvenliği birinci derecede önemli. Bu bağlamda ikili düzeyde malzeme hibesi ve eğitim desteğimiz devam ediyor bu ülkeye. Bölgesel anlamda da terörizmle mücadele için oluşturulan, Mali'nin de yer aldığı G5 Sahel Ortak Gücü'ne 5 milyon dolar taahhüdümüzü açıkladık. Bu 5 ülkenin, Mali'nin yanı sıra Burkina Faso, Çad, Moritanya ve Nijer de bu Sahel Ortak Gücünün üyeleri. Biz de bu kapsamda 5 milyon dolarlık bir taahhüt açıkladık. Bu katkımızın, ortak gücün ihtiyaçları değerlendirilerek, ülkemizde imal edilen savunma sanayisi ürünlerinin tedarikiyle sağlanmasını öngörüyoruz.

Yine, Birleşmiş Milletlerin barış misyonlarına katkıda bulunmayı da ön planda tutuyoruz. Bu çerçevede, Mali'deki Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun da –MINUSMA diye biliniyor- taahhüdümüzün bir yıl süreyle uzatılması Meclisimizde 2 Ekimde kabul edilmiştir. Millî Savunma eski Bakanımız Sayın İsmet Yılmaz ve Mali Savunma ve Muharip Gaziler Bakanı tarafından 3 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da imzalanan Güvenlik İşbirliği Anlaşması terör, terörizmin finansmanı, organize suçlar, yasa dışı göç ve insan ticaretiyle mücadele konularında ikili güvenlik iş birliği faaliyetleri yürütülmesini öngörüyor. Malumunuz terörizmle mücadele ülkelerin tek başına başarabileceği bir unsur değil. Bu her ülke için ortak bir tehdit. Dolayısıyla ortak tehditlerle mücadelenin en etkili yolu ortak çaba ve eylemler. Bu ortak eylem çerçevesinde özellikle Afrika'daki ülkelerin kapasiteleri de göz önünde bulundurulduğunda Türkiye olarak bu kapasite aktarımını ve iş birliğini önemsiyoruz.

Mali Parlamentosundaki onay süreci bu anlaşmanın devam ediyor ve ülkelerimiz arasındaki bu anlamda da iş birliğimizin pekişmesine biz bunu onayladıktan sonra Mali'deki sürecin de hızlanmasını bekliyoruz ve iki ülke de bu anlaşmayı kabul ettikten sonra bu anlamda da Mali'yle ilişkilerimizi ve Mali'ye önemli bir katkı sağlamayı öngörüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İçişleri Bakanlığımızın ilave edeceği bir husus varsa buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLLER İDARESİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÇELİK – Yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GÜVENLİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Bir önergemiz var.

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1194) esas numaralı Kanun Teklifi'nin başlığında ve 1'inci maddesinde yer alan "iş birliği" ibaresinden sonra gelmek üzere "anlaşması ve anlaşmada değişiklik yapılmasına dair notaların" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Radiye Sezer Katırcıoğlu

Kocaeli

Ceyda Bölünmez Çankırı

İzmir

BAŞKAN – Teklifin 1'inci maddesinde ve başlığında anlaşmayla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilen notalardan söz edilmemektedir. Yazıdaki bu eksikliği gidermek amacıyla bu önerge verildi.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilen 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin diğer maddelerini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1194) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katurcioğlu, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 16 Kasım 2018 Cuma günü saat 14.00'e kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

İçişleri Bakanlığımız temsilcilerine teşekkür ediyorum. Bütçe görüşülürken buraya gelebildiğiniz için de ayrıca Bakanımıza ve bakan yardımcılarımıza teşekkür ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLLER İDARESİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÇELİK – Sağ olun Sayın Başkanım, iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gündemin 8'inci maddesine geçiyorum.

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1190)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1190) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Özbekistan'la bugün imzalan anlaşmalar bağlamında ele alacağımız son madde. Bu alandaki anlaşma ülkelerimiz arasında karşılıklı uçak seferlerinin yapılması için ikili hava ulaştırma anlaşmalarının tadiline ilişkin protokol bu. Bu protokolü, Sayın Bakanımız, Özbek muadiliyle birlikte 5 Nisan 2018'de Taşkent'te imzalamıştı. Bu anlaşmayla 1994 yılına ait hava ulaştırma anlaşmasının gümrük uygulamalarına kapasite ve tarifelere dair hükümleri de tadil edilmiş olacak ve bu protokolle rekabete ilişkin hükümlerin güncellenmesi, anlaşmanın piyasa koşullarıyla uyumlu kılınması ve

taşıyıcılarımızın da azami kârlılıkla faaliyetlerini sürdürmesini hedefliyoruz. Özbekistan'daki onay süreci tamamlandı bu protokolün ve ülkelerimizin giderek gelişen sivil havacılık ilişkileri bağlamında da taşıyıcılarımızın taleplerinin layığıyla karşılanması için önemsiyoruz. İkili hava ulaştırmasında Özbekistan'la bu anlaşmanın ihdas edilmesi sonrası karşılıklı temasların da, halklarımız arasındaki temasların da sıklaşmasını ve daha çok seferle, daha çok noktaya ulaşan seferlerimizle kültürel bağlamda da farklı alanlarda da gelişeceğini umuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcimiz, ilave edeceğiniz bir husus varsa buyurun.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ BAHRİ KESİCİ - Efendim, teşekkür ediyorum. İlave bir husus yoktur efendim. Sadece şunu söyleyebilirim: Türkiye'nin şu anda ICAO üyesi 191 ülkeden 170 tanesiyle havacılık anlaşması var. Bu nedenle de zaten sizlerin de onayından geçen bu anlaşmalar neticesinde şu anda Türkiye dünyada 122 ülkede 320'ye yakın noktaya uçuş yapabilmektedir. Tamamen bunlar bu yapılan anlaşmalara ve sizden geçen onaylara bağlıdır.

Ben arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA 23 HAZİRAN 1994 TARİHİNDE AKDEDİLEN HAVA TAŞIMACILIĞI
ANLAŞMASI'NI TADİL EDEN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 30 Nisan 2018 tarihinde Taşkent'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23 Haziran 1994 Tarihinde Akdedilen Hava Taşımacılığı Anlaşması'nı Tadil Eden Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1190) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 16 Kasım 2018 Cuma günü saat 14.00'e kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

9.- Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması) 'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195)

BAŞKAN - Gündemin 9'uncu maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkam İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1195) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Tabii öncelikle Lapis Lazuli'yi açıklamak isterim ne olduğunu. Lapis Lazuli Afganistan ve çevresinde yetişen değerli bir taş, mavimsi. Farklı eşyalar yapılıyor bu taştan. Bu taşın ismini alması aslında bu anlaşmanın o coğrafyayı kapsamıyla ilgili, taşın kendisiyle çok alakalı değil ve bu güzergâh aslında bizim İpek Yolu'muzun da canlandırılması için çok önemli bir güzergâh. Aslında bir diğer adı da “Transit ticaret ve taşımacılık güzergâh anlaşması.” Bu anlaşma Afganistan için Bölgesel Ekonomik İş Birliği Konferansı 7. Bakanlar Konferansı kapsamında 15 Kasım 2017'de imzalanmıştı. Dolayısıyla aslında anlaşmanın imzalanmasının birinci yıl dönümünde bu Komisyon toplantımızı gerçekleştirmemiz de anlamlı.

Lapis Lazuli koridoru Afganistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye arasında taşımacılığı, transit geçişi ve dolayısıyla ekonominin, ticari ilişkilerin ve ulaşım bağlantılarının gelişmesini amaçlıyor. Bu güzergâh aynı zamanda tarihî İpek Yolu'nun canlandırılmasına da önemli katkı sağlayacak bir uluslararası transit koridor, hem kara yolu açısından hem demir yolu açısından.

Anlaşma yüklerin ve yolcuların sorunsuz biçimde hareketiyle ulaşım imkânlarının kolaylaştırılmasını, yüklerin ve yolcuların emniyetinin sağlanmasını, transit trafiğe yardımcı olunmasını, ilgili idari düzenlemeler ve prosedürlerin basitleştirilmesini, ayrıca güzergâhın rekabetçiliğinin artırılmasına yönelik önlemlerin alınmasını da hedefliyor.

Ayrıca bu projeye yani “Lapis Lazuli” ismini taşıyan bu projeye Afganistan, Türkmenistan, Hazar Denizi, Azerbaycan, Gürcistan arasında Karadeniz'deki limanlar kullanılarak veya Bakü-Tiflis-Kars demir yolu üzerinden boğaz köprüleri ve Marmaray projemiz aracılığıyla Avrupa'ya kadar uzanan bir transit koridor oluşturulması hedefleniyor. Depozitörlüğünü Afganistan'ın yürüttüğü bu anlaşmaya taraf olan ülkelerden Türkmenistan, Afganistan ve Gürcistan'da onay süreçleri tamamlandı. Azerbaycan'daki onay süreci devam ediyor. İnşallah en kısa sürede Azerbaycan ve bizimle birlikte de kabul edildikten sonra tarihî İpek Yolu'muzun canlandırılması noktasında ve orta koridor projemizin bölgesel refah açısından da çok önemli bir proje olan orta koridorun canlandırılması noktasında da bu anlaşma önemli bir kazanım olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın ilave edeceği bir husus varsa, keza Ticaret Bakanlığımızın, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI TEHLİKELİ MAL VE KOMBİNE TAŞIMACILIK DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ CEM MURAT YILDIRIM – Ekleyecek bir husus yoktur.

Teşekkür ederim.

TİCARET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Yok efendim.

BAŞKAN - Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

TRANSİT VE ULAŞTIRMA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI (LAPİS LAZULİ GÜZERGÂH ANLAŞMASI)’NIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 15 Kasım 2017 tarihinde Aşkabat’ta imzalanan “Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1195) esas numaralı Kanun Teklifi’nin komisyon raporu hakkında Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırkı ve Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 16 Kasım 2018 Cuma günü saat 14.00’e kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 10’uncu maddesine geçiyoruz.

10.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1197) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bildiğiniz gibi, Brezilya Latin Amerika Bölgesi'ndeki önemli çatı stratejik ortaklarımızdan biri. Bu stratejik ortaklığı biz kurumsal anlamda ihdas ettiğimiz Latin Amerika Bölgesi'nde iki ülke var; bunun biri Meksika, diğeri Brezilya. Bu yıl Brezilya'yla ilişkilerimizin 160'ıncı yılını kutluyor olmamız da bu anlaşmayla birlikte ilişkilerimize önemli bir motivasyon teşkil edecek. 160'ıncı yılına denk gelmesi de ayrıca anlamlı olacak.

Bildiğiniz gibi, yine 1 Ocakta göreve başlayacak olan seçilmiş Devlet Başkanı Bolsonaro döneminde de Brezilya'yla ilişkilerimizi kaldığı yerden devam ettirmeyi önemsiyoruz. Tabii farklı tartışmalar var. İnşallah 1 Ocaktan itibaren farklı bir dönem ilişkilerimizde başlamış olacak ve biz Türkiye olarak yeni yönetimle de aynı şekilde ilişkilerimizi devam ettirmeyi önemsiyoruz.

Diğer taraftan, Brezilya'da bulunan FETÖ iltisaklı kuruluşların ve faaliyetlerinin yasaklanması ve FETÖ üyelerinin sınır dışı edilmesi yönündeki taleplerimizi de Brezilya makamlarına her fırsatta iletiyoruz. Bu konudaki somut beklentilerimizi aktarıyoruz. Latin Amerika Bölgesi'nin FETÖ ve diğer terör örgütü mensupları için bir güvenli liman hâline gelmemesi önemlidir. Zira, bu örgüt sadece Türkiye için değil faaliyet gösterdiği ve bulunduğu her ülke için de önemli bir tehdittir. Bunu Brezilyalı muhataplarımızla da en üst düzeyde, Sayın Bakanımız, Sayın Cumhurbaşkanımız her fırsatta dile getiriyor.

Öte yandan, ilişkilerimizdeki negatif unsurları ortadan kaldırıp pozitif bir gündemle yolumuza devam etmek her ülkeye de hassasiyetimizdir. Bunun başında da ticaret hacmimiz geliyor. Brezilya'yla ticaret hacmimiz de her geçen gün artıyor. 2017 yılında 3 milyar dolardı ticaret hacmimiz, bu yıl bu aya kadar yani ilk dokuz ayda bu rakamı yakaladık. İnşallah aşacağız bu yıl 3 milyar doları. Önümüzdeki yıllarda da katlanarak devam etmesini bekliyoruz.

Brezilya özellikle havacılık alanında teknolojik birikime sahip ve aynı zamanda büyük bir silah üreticisi. Bu itibarla ülkemiz ile Brezilya arasında askerî ve savunma sanayisi iş birliği konularında önemli bir potansiyel olduğuna inanıyor ve bunu her alanda değerlendirmek istiyoruz. Hava yolu taşıyıcılarımızın uçuş ağlarının genişletilmesi bu noktada temel amacımız. Bunun önünü açmak üzere ikili hava ulaştırma anlaşmaları güncelleniyor ya da yenilerini akdediyoruz Brezilya'yla birlikte. 2003 yılında ülke olarak bizim hava ulaştırma anlaşmamız bulunan ülke sayısı 81'di, son on beş yılda bunu yüzde 109 artırdık ve yaklaşık 170 ülkeyle bugün hava ulaştırma anlaşmamız bulunuyor ve bu anlamdaki taşıyıcılarımız 2018 Eylül ayı itibarıyla 120 ülkede 302 şehir ve 316 noktaya sefer düzenliyor. Yani bu noktada çok geniş bir ağı sahibiz. Bu çerçevede de çok boyutlu ilişkilere sahip olduğumuz Brezilya'yla akdettiğimiz hava ulaştırma anlaşması sivil havacılık ilişkilerimize hukuki bir temel teşkil edecek ve bu ülkeyle ekonomik, kültür ve turizm alanındaki ilişkilerimizin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Brezilya'daki onay süreci de hâlâ devam ediyor. İnşallah ülkelerimiz bizim onaylamamızla birlikte Brezilya'daki süreç de hızlanacaktır ve bu anlaşmayı hayata geçirdikten sonra her anlamda kültürel ve turizm alanındaki iş birliğimiz başta olmak üzere her alanda Brezilya'yla arzu ettiğimiz potansiyeli hayata geçirme noktasında bu anlaşmanın önemli bir katkısı olacaktır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın ilave edeceği bir husus varsa, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIğI TEHLİKELİ MAL VE KOMBİNE TAŞIMACILIK DÜZENLEME GENEL MÜDÜRÜ CEM MURAT YILDIRIM – Teşekkür ediyorum. İlave bir husus yoktur.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Bu arada Ticaret Bakanlığımız temsilcisine teşekkür ediyorum geçen maddeyle ilgili olarak.

Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE BREZİLYA FEDERATİF CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Aralık 2017 tarihinde Kolombo'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1197) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 16 Kasım 2018 Cuma günü saat 14.00'e kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımıza ve Ticaret Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz.

Gündemin 11'inci ve son maddesine geçiyorum.

11.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1193) esas numaralı Kanun Teklifi 25 Ekim 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 30 Ekim 2018 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Önemli bir müttefikimiz ve stratejik ortağımız olan Birleşik Krallık’la birçok bölgesel ve uluslararası meseleye yaklaşımlarımız örtüşüyor. Son dönemde de yoğun bir iş birliğimiz var.

Bildiğiniz gibi Birleşik Krallık Hükümeti 15 Temmuz hain darbe girişiminden hemen sonra ülkemize kayıtsız şartsız destek veren Avrupa ülkelerinin de başında geliyordu. Bu bakımdan, diğer bazı Avrupalı ortaklarımızdan farklı bir yeri olduğunu söyleyebiliriz. Bu açıdan zaten diğer Avrupa ülkeleriyle de 15 Temmuz bir kırılma olmuştu. Bu kırılma Birleşik Krallık’la olumlu anlamda seyretti ve Birleşik Krallık Hükümetinin koşulsuz desteği önemli bir destek oldu. Bu çerçevede üst düzey ziyaretler ve teknik danışmalar yoğun bir şekilde devam ediyor. Malumunuz Brexit tartışmaları İngiltere’nin ve Avrupa Birliğinin önemli gündem maddesi. Biz Brexit sonrasındaki dönemde bu döneme de ilişkilerimizi hazırlamak açısından İngiltere’yle, Birleşik Krallık’la istişarelerimizi sürdürüyoruz. Ticaret ve yatırım çalışma grubunun dördüncü toplantısını 27-28 Eylülde Ankara’da başarıyla gerçekleştirdik. Yine yüksek düzeyde Brexit diyalogu ikinci toplantısıyla ticari olmayan konular çalışma grubunun ilk toplantısında 6 Kasım Londra’da gerçekleştirdik. Bütün bu süreçlerle birlikte ikili ticari ilişkilerimiz de gelişmeye devam ediyor. 2017 yılında 16 milyar dolar olarak gerçekleşti ticaret hacmimiz. Yine, 2018 Ocak-Eylül arasında şu anda 14,5 milyar dolar düzeyindeyiz. Bu rakamlarla birlikte ticaret dengesi de ülkemiz lehine gelişmeye devam ediyor. Ülkemiz için en büyük ikinci ihraç pazarı konumunda Birleşik Krallık ve ihracatımız son on yılda yüzde 80 dolayında arttı. Yine İngiliz şirketlerinin 2002 yılından bu yana ülkemize yaptıkları 10 milyar dolarlık yatırım Birleşik Krallık’ı Türkiye’deki en büyük dördüncü yabancı yatırımcı hâline getirdi. Bugün 3 binden fazla İngiliz şirketine ev sahipliği yapıyoruz. Bu ülkeyle savunma sanayisi alanında Millî Muharip Uçak Projesi çerçevesinde de verimli bir iş birliği başlattık. Özellikle yine terörle mücadelede FETÖ ve PKK başta olmak üzere iş birliğimiz çok önemli. Son dönemde özellikle terörün finansmanı ile mücadelede önemli gelişmeler elde ettik. Ancak bu ülkedeki FETÖ ve PKK mensuplarıyla ilgili iade ve mal varlıklarının dondurulması taleplerimiz bağlamında henüz arzu ettiğimiz somut gelişmeleri alamadık. Bu beklentilerimizi de ısrarlı şekilde iletmeye, haklı beklentilerimizi iletmeye ve sonuçlarını alma noktasında mücadele etmeye devam ediyoruz. Parlamentolar arası ilişkilerin de geçtiğimiz yıl ivme kazanan karşılıklı ziyaretlerle geliştirilmesini ümit ediyoruz.

Türkiye ve Birleşik Krallık arasındaki ilişkilerin en önemli boyutlarından biri de kültürel alanda. Bu anlaşma da bu alanı besleyen bir unsur. Bildiğiniz gibi, Londra Yunus Emre Kültür Merkezi 9 Kasım 2010 tarihinde büyükelçiliğimize bağlı bir birim olarak faaliyetlerine başladı.

Öte yandan “British Council” olarak bildiğimiz kurum da 1940 yılından bu yana ülkemizde faaliyet gösteriyor ama bu faaliyetinin hiçbir hukuki zemini yok. O yüzden, “British Council”ın dil kurslarını biz 2012 yılında iptal ettik ve durdurduk. Dolayısıyla bu anlaşmanın ihtiyacı ortaya çıktı ve hem buradaki “British Council”ların hem de Londra’da ve Birleşik Krallık’ın diğer şehirlerindeki Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinin kurulması noktasında bir anlaşmaya ihtiyacımız doğdu ve 15 Mayıs 2018 tarihinde de bu anlaşma Londra’da imzalandı. O zaman Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Numan Kurtulmuş ve İngiltere’nin AB Bakanı Alan Duncan bu anlaşmayı imzaladı. Bu anlaşmayla mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde Londra’daki Yunus Emre Türk Kültür Merkezi ile Ankara’daki “British Council”’a hem yasal statü kazandırıyoruz. Yine bu kültür merkezlerinin karşılıklı olarak ilave beşer şube açmalarını öngörüyoruz. Bu şehirleri de yine tek tek anlaşmada zikrettik. Dolayısıyla hem “British Council”ın hem Yunus Emre Türk Kültür Merkezimizin hukuki bir zemin kazanması aciliyet arz ediyor.

Biraz uzun sürdü çünkü her iki ülkede de birçok kurumu ilgilendiren bir boyutu var bu anlaşmanın. O yüzden onay süreci uzadı ama az önce de ifade ettiğim gibi yıllardır burada faaliyet gösteren “British Council”ın ve bizim çok önemsedığımız Yunus Emre Türk Kültür Merkezimizin hukuki bir zeminde faaliyetlerini sürdürmesi için ve faaliyetlerinin kapsamının da genişlemesi için bu anlaşmaya acil ihtiyaç duyuyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığımız Genel Müdürü Sayın Hamdi Turşucu, ilave edeceğimiz bir husus varsa, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRÜ
HAMDİ TURŞUCU – İlave edeceğimiz bir husus bulunmamaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Uçpınar, sizin var mı ilave edeceğimiz bir husus?

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ STRATEJİ GELİŞTİRME MÜDÜRÜ BÜLENT ÜÇPINAR – İlave edeceğim bir husus yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, adım “Yunus Emre” diye söz istemedim, başta söyleyeyim.

Biz parti olarak bir muhalefet şerhi vereceğiz bu öneriyle ilgili, şöyle ki: Geçmişte de 22’nci Dönem Beşinci Yasama Yılında Yunus Emre Vakfı Kanun Tasarısı’nda da, 26’ncı Dönemde İkinci Yasama Yılında Millî Eğitim Komisyonundaki görüşmelerde de muhalefet şerhi vermiştik. Burada da şöyle bir fikirle hareket ediyoruz, onu paylaşmak isterim. Şöyle ki: Tabii ki, bir önemli kuruluş olarak, bir önemli gayret olarak Yunus Emre Vakfını önemsiyoruz yani Türkiye’yi, Türk kültürünü, Türk dilini, Türk sanatını yurt dışında tanıtmaya misyonunu önemli görüyoruz. Ancak vakfın yapısıyla ilgili, yönetimiyle ilgili bir itirazımız var. Bu da daha çok vakıf yönetiminde Cumhurbaşkanının etkili olması, daha doğrusu vakıf yönetiminin oluşmasında Cumhurbaşkanına bir kapasite sağlanmış olmasıyla ilgili. Özellikle 2017 Anayasa değişikliğinin ardından partili Cumhurbaşkanına geçişle birlikte Türkiye’nin kültürünü, dilini, tarihini yurt dışında temsil edecek bir kurumun daha bir partilerüstü yaklaşımla ele alınması gerektiği gerekçesiyle biz muhalefet ediyoruz Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Arzu ederseniz Sayın Başkanım, tabii, siyasi bir değerlendirme olacak ama ne kadar uygun bilmiyorum Komisyonun ruhuna ama Yunus Emre Bey’in ismiyle de müsemma olan bu kurumumuza dair eleştirisine katılmadığımı ben ifade etmek isterim. Zira, ülkeyi temsil etmeyi haiz bir Cumhurbaşkanının partili kimliğinin burada öne çıkarılması yani Cumhurbaşkanımız Türkiye Cumhuriyeti’ni temsil ediyor ve Türkiye Cumhuriyeti’ni temsilen bu vakfın üyesi. Esasen yeni Hükümet sistemiyle birlikte vakfın hukuki kurumsal yapısında da vakfın kendisinin ahdî temelini değiştirmeye yönelik bir süreç de var çünkü daha önce malumunuz bazı müsteşarlarımız da buranın üyesiydi. Müsteşarlık makamı kalktığı için birtakım düzenlemeler yapılacak ama Cumhurbaşkanımızın partili kimliğinin bu vakfın çalışmalarıyla herhangi bir bağlantısı olduğunu düşünmüyorum. Cumhurbaşkanımız ülkemizi temsilen dünyada olduğu gibi bu vakfa da güç vermeye devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Emre, sizin bahsettiğiniz bir geçmiş dönemli ilgili bir muhalefet şerhi vardı. Tabii o başka bir anlaşma içindi, bu ayrı bir anlaşma ama tabii ki muhalefet partisi olarak her türlü her türlü hakka sahipsiniz.

Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Şunu ekleyeyim. Tabii, daha önce –hakkımsınız, bakanlar, 8 bakan, hafızam beni yanıltmıyorsa mütevellî heyetinde bulunuyordu, sonra müsteşarlar- bizim tarif ettiğimiz yani bir ulusal kuruluş tanımını takdir edersiniz ki bundan daha farklı bir şey. Yani siyasi etkiyi, siyasi mülâhazaları dışarıda bırakacak bir ulusal bütünlük yaklaşımı içinde Türkiye'nin kültürünü, tarihini temsil edecek bir ulusal kuruluş, ulusal kültür kuruluşu olarak ele alıyoruz ve yaklaşım farklılığımız var, bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA KÜLTÜR MERKEZLERİNİN KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE FAALİYETLERİNE DAİR ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 15 Mayıs 2018 tarihinde Londra'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1193) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa, 16 Kasım 2018 Cuma günü saat 14.00'e kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Dışışleri Komisyonu

15.11.2018

T: 2

O: 1

Sayın Dışışleri Bakan Yardımcımız başta olmak üzere katılan tüm yürütme temsilcilerine teşekkür ediyoruz. Gerçekten iki saate yakın bir süre zarfında 11 anlaşmayı görüştüğ ve onayladık. İnşallah Genel Kurulda da bu anlaşmaların onaylanmasını temenni ediyoruz.

Gündeme ilişkin başka ilave bir husus yoksa Dışışleri Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 2'nci toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize de gösterdikleri katılım ve katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Hepinize hayırlı günler temenni ediyorum.

Kapanma Saati: 12.59

